

sánál, régészetiileg védett területen. Az összesen kb. 36 m hosszú nyomvonalrész rekonstrukcióját három árok kiásásával végezték. Az É-i és középső szakasz dombháton helyezkedett el, ezért azokban régészeti rétegekre nem lehetett számítani. Ezzel szemben a D-i árokszakaszt egy jelentősebb térszíni mélyedésben nyitották, ahol már várható volt a régészeti réteg a jelenlegi felszínhez viszonylag közeli jelentkezése a szomszédos cella trichora szintén magasan mutatkozó, a modern felszíntől kb. 40–50 cm mélységben fekvő romjai alapján.

A D-i árkot L-alakban, nagyobb kiterjedéssel nyitották meg, mint a korábbi nyomvonalat és így lehetőség nyílt bolygatatlan régészeti rétegek kutatására is a metszetekben. Az árok K-i metszetében a felszíntől számított 70 cm mélységben köves felület, egykori út (középkori vagy újkori) vagy járósínt jelentkezett, alatta a nyesést követően, 20–40 cm vastag szürke agyagos, erősen rozsdafoltos réteget dokumentáltam, amely mocsaras, vízáztatta környezetre utalt. Ez alatt kb. 20 cm vastagságban római réteg (felszíntől kb. 90 cm-től) mutatkozott, amelyet újra egy sárga agyagos homogénebb, majd egy újabb, korábbi római kultúrréteg követett. A „korábbi” római rétegnek már csak a tetejét sikerült megfogni az árok aljában, 4–6 cm vastagságban, amely a felszíntől kb. 1,70 m mélységtől indult. (Eredeti kiterjedésének kutatására nem volt lehetőség a gázszivárgás miatt.) Az árkok kiásása során régészeti lelet nem került elő.

KIRCHHOF ANITA

81. Budapest, III. Huszti út 33/b
(KÖH 56630)

Ró

2009. április 6. és május 8. között próba- és megelőző feltárást végeztünk a telken (18997/2 hrsz.), annak K-i oldalán, régészeti védelem alatt álló területen. A telken és környékén még az 1970-es és 1980-as években Kaba Melinda tárt fel több római kori hamvasztásos sírt és sírkertet.

Először a telek É-i végén egy 18 m hosszú és 6 m széles területet tártunk fel, majd ebből kiindulva, két, egymástól 5 m-re párhuzamosan futó, 2 m széles, 55 m hosszú árkot nyitottunk. A Ny-i árok D-i végétől egy szintén 2 m széles árkot húztunk Ny felé. A tervezett épületet Ny-i irányból lezáró, É–D irányú falalapozás kutatására nem került sor, mivel ennek vonala megegyezett a Kaba Melinda által már korábban feltárt szakasz nyomvonalával.

A mai felszíntől számított 140–160 cm-es mélységben a Kaba Melinda által már részben feltárt római kori temető egy újabb részlete került elő, összesen 21 sírral. Ebből 20 volt hamvasztásos. A szórt hamvas temetkezéseket jól jelezték a zömmel lekerekített sarkú, négyszögletes alakú, paticsos szélű sírfoltok, amelyek két sír kivételével É–D irányba voltak tájolva. Három

esetben tegula- és/vagy mészkődarabokat használtak fel a sírok teljes vagy részleges fedéséhez. Egy esetben a sír belsejében függőlegesen állított mészkőlapokat is alkalmaztak. Két hamvasztásos sírhoz sírkert is tartozott: az egyiket egy mészkővekből falazott, négyszögletes, 55 cm falvastagságú, 180×265 cm nagyságú építmény határolta. Oldalfalaiból már csak az alapozást és a felépítmény legalsó kősorát tudtuk dokumentálni. A másik nagyobb, viszont az újkori bolygatások miatt nagyon rossz megtartású sírkert, 60 cm vastagságú, 470 cm-es felületet határoló kőfallal rendelkezett. A kisebb mészkővekből készült, kötőanyag nélküli alapozásra ebben az esetben is nagyobb méretű, habarcsba rakott mészkövek kerültek. A sír építményt teljes egészében nem lehetett feltárni, mivel az K felé túlnyúlt a kutatási területen. A hamvasztásos sírokból a kalcinátumok mellett a korokra jellemző temetkezési mellékletek: piros korsók, poharak, mécses, érmek kerültek elő. A sírok jelentős része ugyanakkor csak szegényes melléklettel (kerámia-töredékek) rendelkezett.

A sírok ritkás elhelyezkedése ellenére is olyan sírcsoportok rajzolódtak ki a feltárás során, amely csoportok középpontjában a sírkertek állhattak egykoron. Egy-egy csoportot 10–20 m szabad térség is elválasztott egymástól.

A temetőben egyetlen csontváz, É–D irányú temetkezés került elő. A csontváz körül megmaradt, szabályos formát kirajzoló vasszögek koporsós temetkezést jeleznek. Az egyetlen mellékletet egy a bal kéz ujjpercén talált, rossz megtartású bronzgyűrű jelentette.

A feltárt temetkezések az előzetes vizsgálatok alapján a Kr. u. 2–3. századra keltezhetőek és az aquincumi polgárváros és a canabae közötti úgynevezett Benedek Elek utcai temetőhöz tartoznak.

ANDERKÓ KRISZTIÁN – LASSÁNYI GÁBOR

82. Budapest, III. Huszti út 42–44.
(KÖH 67497)

Ró

2009. február 19. és március 13. között a Budapesti Történelmi Múzeum Aquincumi Múzeuma próbafeltárást végeztet a fenti területen, irodaépület építését megelőzően. A területen két helyen nyitottunk kutatóárkot. A kivitelezés alatt álló épület belső udvarán nyitott 2. sz. szonda gépi kiásása után a több mint 2,5 m mély modern feltöltés alatt a további kutatást – biztonsági okokból – abba kellett hagyni. A K–Ny-i tájolású 1. sz. szondát az épülő irodaépülettől É-ra nyitottuk. A szonda alsó mérete mintegy 4×18 m-es volt. Feltáráskor a következő régészeti megfigyeléseket tettük és fázisokat különítettük el.

1. fázis: A szondában a legkorábbi régészeti korú, római kori kerámia-töredékek egy sárga, agyagos, természetes réteg feletti, szürkésbarna, humuszos-agyagos réteg felső részében voltak. A természetes rétegek erőteljesen lejtettek Ny-i és kismértékben É-i irányban.

2. fázis: Egy kissé sötétebb barna humuszos, történeti korú humuszréteg. Ehhez a fázishoz több római kori falmaradvány is köthető.

2a fázis: A szonda K-i felében egy épület falsarka, azaz ÉK–DNy-i és DK–ÉNy-i fal találkozási rajzolódott ki. Nagyon valószínű, hogy ehhez a korhoz köthető a valószínűleg az alsó agyagos, humuszos rétegbe beásott, egy kősor szélességű falalapozás is, amely párhuzamosan futott volna a DK–ÉNy-i fallal, de valószínűleg soha sem lett befejezve.

2b fázis: Az ÉK–DNy-i falat később meghosszabbították ÉK felé. Valószínűleg a szondán kívül derékszögben csatlakozhatott egy másik, ÉK–DNy irányú kis fal, amelyből csak egy habarcsos kis csonk (valószínűleg falkiszedés) maradt meg. Az összeépített két fallal párhuzamosan futott egy másik ÉK–DNy-i kőfal a szonda Ny-i felében.

3. fázis: Még a római korban a falakat visszabontották és az épületromok mellett omladékrétegek keletkeztek.

4. fázis: A régészeti korú rétegeket a modern, kevert, törmelékes feltöltés alatt egy mintegy 0,2–0,3 m vastag, barna humuszos, agyagos, termett talajréteg borította, amelyből némi újkori kerámia mellett, nagy számban kerültek elő római kori kerámia- és építési törmelékdarabok.

A feltárt római rétegekből előkerült kerámiaanyag előzetes vizsgálata alapján az 2. és 3. fázis a Kr. u. 2. sz. végére, a 3. sz. elejére datálható. A megtalált házi-kerámia-töredékek, szórványos vastárgyak és néhány finomkerámia-töredék valamint a maradványok topográfiai helyzete, valószínűvé teszi, hogy a telken előkerült falmaradványok egy az aquincumi polgárváros közvetlen közelében álló villaépülethez tartoztak.

LASSÁNYI GÁBOR

83. Budapest, III. Királyok útja 291.

(KÖH 59163)

U, R, B, V

2009. április 1. és május 26. között a BTM Ős- és Népvándorlás kori Osztálya befejezte a 2007 őszén megkezdett, majd 2008-ban folytatott feltárásokat. A III. ütem keretében a telek (63629/5 hrsz.) ÉK-i sarkában tervezett C2-es épület megelőző feltárását folytattuk, valamint a 2007-ben már szondázott Csónakház területén végeztük el a feltárást, a szakmailag szükséges mértékben. A feltárt 1199 m²-en csaknem 400 újabb régészeti objektumot dokumentáltunk.

Az ásatás leginformatívabb részének továbbra is a Dunához közelebbi ÉK-i teleksarok „C2”-es szelvénye bizonyult. Itt a középső bronzkori szint (SE 630) és alatta helyenként a 120 cm vastagságot is elérő sötétbarna fekete agyagos réteg (SE 680) között idén egy humuszosodott rétegcsík is megfigyelhető volt, mely talán a területhasználásban tapasztalt kisebb hiátusra utalhat a korai-középső bronzkor idején. Az SE 680-as rétegben belső rétegződés

hiján gazdag bronzkori és rézkori réteganyag kíséretében fokozatosan mélyülve a kora bronzkori, késő rézkori települési szintek nem különültek el.

A badeni kultúra települési objektumainak egy része a tavaly megfigyeltékhez hasonlóan nagy mennyiségű kagylóhéjat tartalmazott. Több esetben ugyanakkor csak kagylóhéj koncentráció jelezte a késő rézkori objektumok felső, beásási szintjét. Egy alkalommal vastag falú hombáredény töredékeivel letapasztott aljú beásást figyeltünk meg.

A terület ÉK-i sarkában kissé mélyülő térszínen különálló középső rézkori réteg és belőle induló sekély beásások a Ludanice-kultúra települési jelenségei közé tartoznak.

A szelvényen ÉK–DNy-i irányban áthúzódó, ÉK-i irányban fokozatosan felemészthető természetes eredetű árokba ásva vélhetően újkőkori földkút maradványát tártuk fel.

A Csónakház gépi humuszolása során nyilvánvalóvá vált, hogy csaknem kétharmad részét egy ÉNy–DK irányban húzódó egykori meder betöltése foglalja el. Két oldalán fokozatosan emelkedő partmenti sávot sikerült megfognunk. Északi részén gyenge intenzitású bronzkori és vaskori települések, déli felén a partszakasz nagyobb felületén a korábban C1-es és B2-es épületek területén megismert felszínviszonyokkal találkoztunk, közepes intenzitású középső bronzkori és vaskori régészeti települési jelenségek mellett. A partrész mélyebb részén egy csomóban egy köpűs lándzsahegyből, két tömör karperecből, egy peremes balta töredékéből, egy kúpos csüngőből és több nagyobb olvadékdarabból álló középső bronzkori kincslet látott napvilágot.

A 2009-es feltárással befejeztük a tervezett lakóépületek helyének kutatását.

Munkatársak: M. Virág Zsuzsanna régész, Somogyi Ferenc, Szakmáry Béla, Gyenes Gábor, Lajtos Tamás, Sréter Kinga, Deák Gábor, Veress Marcell technikusok; Hurta Orsolya (geológia).

SZILAS GÁBOR

84. Budapest, III. Kossuth Lajos üdülőpart 86–92.

(KÖH 71237)

Ő

A BTM 2009. június 25-én régészeti szakfelügyeletet és megfigyelést biztosított a 63580/2 hrsz. ingatlanon létesítendő csónakház építéséhez kapcsolódó földmunkáknál, melyek – az engedélyben foglaltak szerint – kizárólag a humusz eltávolítását érintették, amit munkagéppel végeztek. Ezt követően, a géppel levitt felületen kézi tisztítással és nyeséssel vízszintes felületet alakítottunk ki. A 15–20 cm vastagságú humusz alja, egyben az épület alapozási síkja, 101,70 m. tszf. magasságnál jelentkezett. Ennél a magasságnál, a csónakház ÉK-i negyedében, barna kevert, faültető gödrökkel bolygatott réteg tetején néhány őskori kerámia-töredék előkerülése régészeti lelőhelyre utalt, más régészeti jelenséget ezen a szinten